

Nr. 2867/1934.

GRIGORIE,

din îndurarea lui Dumnezeu Episcopul ort. al Eparhiei române a Aradului, Ienopolei și Hălma-giului, precum și al părților din Banatul Timișan.

Iubitului Cler și popor și iubiților deputați ai Adunării noastre eparhiale, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu salutarea Noastră arhierească:

Pe temeiul art. 9 din lege și art. 132 și 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm Adunarea eparhială a Aradului în sesiune ordinară pe ziua de **Duminică în 6 Mai a. c., la orele 9 dimineața**, când se va oficia convenita slujbă în Catedrala Episcopiei și apoi va urma deschiderea Adunării în sala festivă a Academiei teologice.

Arad, 18 Aprilie 1934.

Al tuturor binevoitor
† **Grigorie,**
Episcopul Aradului.

NOTĂ: Indatorați prin concluzul Nr. 44 al Adunării eparhiale din 1901, aducem la cunoștința P. T. deputați, că nici un concediu nu se acordă, fără de convenita motivare, urmând a se proceda în caz contrar întru toate, conform ultimelor dispozițiuni din §-ul 59 al Regulamentului afacerilor interne.

Cuvântare

ținută în 15 Aprilie 1934 la instalarea P. S. Episcop VASILE al CARANSEBESULUI.

Prea Sfințiți Părinți,

Domnule Ministru,

Iubit Cler și Popor,

O sfântă chemare la muncă pentru neam și lege aud în clipa aceasta! Este glasul marelui mitropolit Andrei Șaguna, care ne cheamă la luptă conștientă și neșovăitoare, la îndeplinirea bărbătească, fără zăbavă, a datoriilor către sufletul neamului. O falangă de luptători și de comandanți văd înșirându-se la glasul de chemare și dintre comandanți privirea mea deslușește cu bucurie pe Prea Sf. Sa Episcopul Dr. Vasile Lazarescu al Caransebeșului. El este gata în clipa aceasta să plece la luptă împotriva vrăjmașilor Bisericii cu conștiința biruinței.

Căci precum soarele la răsăritul său întunecă strălucirea stelelor și a lunii, așa întunecă mărirea lui Dumnezeu toată mărirea lumescă; precum biruitorii luptelor spirituale întunecă biruința temporală și trecătoare, așa întunecă Dumnezeu orice biruințe ale vrăjmașilor săi.

Mare a putut să fie odinioară biruința lui Iosua, fiul lui Isus Navi, când a biruit cinci regi, iar în lupta contra Gabaoniților a poruncit soarelui să stea pe loc; mare a fost biruința lui Iuda Macaveul când a biruit pe Nicanor, beliducele lui Demetriu, strălucită a fost chiar lupta lui Ionatan Macabeul împotriva regelui Antioh; mare a fost biruința lui Leonida asupra regelui Xerxes, sau a oricărui beliduce modern asupra vrăjmașilor țării sale, dar nimic nu întrece biruința slujitorilor lui Dumnezeu.

Această zi a instalării Frăției Tale în scaunul episcopesc al Caransebeșului, este o zi de bucurie a eparhiei Caransebeșului în special, dar și a Bisericii noastre, în general.

Căci precum zice Ioan Gură de Aur, corpul mistic a lui Hristos, care e Biserica, este supus la mai multe boale și la mai multe curse, decât corpurile noastre și mai curând se strică decât acelea și mai încet se însănătoșează. Și dacă aceste curse au fost întinse și de vrăjmașii eparhiei de Caransebeș, iată acum bucuria ei că i-a venit înaintea luptătorului și apărătorului în persoana Prea Sfinției Tale.

Prea Sfinția Ta cunoști sensul cuvintelor Sf. Pavel: „Cel ce dorește episcopie bun lucru dorește” (I Tim. 3 v. 1). Ca bun teolog cunoști și contextul lor, și mai ales cuvintele: „Însă să cade episcopului să fie fără de prihană” (I. Tim. 3 v. 2). Apostolul neamurilor arată și virtuțile cari fac pe episcop fără prihană: să fie treaz, cucernic, blând, nesfadnic, învățător etc. Sf. Grigorie cel Mare talmăcind cuvintele acestea zice: „Declarația apostolului în tot cazul este favorabilă cu privire la condițiile ce se cer unui episcop, cași cum ar zice: eu laud dorința voastră, dar învățați mai întâi a cunoaște ceea ce doriți, pentruca nu cumva în lipsa examinării de sine, defectele voastre să fie cu atât mai evidente, cu cât v'ați grăbit să ajungeți la mare cinste spre privirea tuturor. Pentrucă Pavel, marele maestru în arta duhovniciei, prin laudă îndeamnă, dar prin înfricoșare reține, de vremece prin zugrăvirea celei mai înalte trepte a neprihănirii înfrânează amorul propriu, iar luând un atât de mare oficiu, îndeamnă spre neprihănire. Și este de remarcat, că aceasta s'a spus într'un timp, când era uzul ca cel mai înainte stătător al credincioșilor, să fie dus la moarte mucenicească. Pe aceea vreme era deci lucru de laudă a dori episcopatul, prin care fiecare ajungea un martiriu dintre cele mai crunte”. (Regulae Pastorales c. I. cap. 9).

Sublimă dar înfricoșătoare chemare avem noi iubite frate! La cântarea Heruvicului ne rugăm și zicem: Nimenea din cei legați cu poștele trupești nu este vrednic să se apropie sau să slujească Ție împărate a mării; iar Domnul însuși a fugit la munte ca poporul să nu-L facă împărat, (Ioan 6 v. 15), voind prin aceasta să ne avertizeze, ca să nu facem nevrednică chemarea de conducători.

Doamne, Dumnezeule, iată robul Tău acesta, arhiereul Vasile gata este să se facă model de adevărat păstor, râu de viață duhovnicească, pavază a dreptății Tale, pentruca toți fiii lui duhovnicești să fie ascunși întru Tine cu Hristos (Colos. 3 v. 3), ca să fie părtași mării Tale. Scut de milă și îndurare al celor neputincioși va fi, ocrotitor al actelor de caritate, luminător al tuturor, ca și el, când se va arăta Hristos să se arate întru mărirea ca sfințitor, povățuitor și cârmuitor al neamului românesc, care nu poate avea fericire mai mare decât să se pătrundă, ca și floarea de razele soarelui, de adâncimea, înălțimea, puterea și înțelepciunea divină, ca împreună cu Heruvimii și Serafimii să slăvească, la sfârșitul veacului, slava večnică a Dumnezeirii Tale.

Jurământ face El astăzi Ție Doamne, că moștenirea părinților o va păzi, cel puțin cum au păzit-o fericiții săi antecesori! Și precum Nabot mai bine dorea să moară decât să dea unui usurpator via strămoșească, deși cu banii usurpatorului putea cumpăra alta, așa și robul Tău Vasile, păzi-va neprihănită moștenirea strămoșască, făgăduind sporirea ei. Și aceasta în muncă de zi și noapte, în iubitoare și frățească colaborare cu ceilalți episcopi ai scumpei și sfintei Biserici ortodoxe române. Căci precum soarele se revarsă asupra întregului pământ, strălucind și pătrunzând chiar și în locuri ascunse, precum el nu poate fi oprit nici de zăvoare și porți de fier, așa nu poate fi oprită nici puterea dragostei de frate, fiind ea dela Dumnezeu dată ca cea mai aleasă virtute.

Dumnezeu să ne ajute frate, ca să muncim toți în colaborare frățească, pentru că și Duhul sfânt atunci a venit asupra apostolilor, când erau adunați în dragoste frățească. Cu aceste sentimente Te așteaptă clerul și poporul iubit.

Prea Cucernici Preoți,

Primiți cu dragoste pe arhiereul vostru, pentru că dragostea voastră către el, îi va fi cel mai puternic razim în munca pentru neam și lege.

Iubiți Credincioși,

Cu mare dragoste v'ați primit pe stăpânul și arhiereul vostru; cu aceiași dragoste să-l urmați văzându-l în fruntea voastră, primiți darurile și binecuvântările ce vă împărtășește. Bucurați-vă de bucuriile lui și rugați-vă pentru El, ca Dumnezeuul părinților noștri să-i dea viață plină de sănătate, și de îmbelșugată păstorire, prin care să laude pe Dumnezeu cel întreit în chipuri și de o ființă, pe care să-l slăvim întru trupurile noastre și sufletele noastre, care sunt ale lui Dumnezeu. (I. Cor. 6 v. 20). Iar acum precum Sfântul Pavel a lăsat pe Timotei în Efes (I. Tim. 1. v. 3) iar pe Tit în Creta, așa în numele prea iubitului nostru mitropolit, I. P. Sf. Sa Nicolae al Ardealului, Te las pe Tine Prea sfințite Părinte Episcop Vasile, rânduit episcop în această de Dumnezeu păzită Eparhie a Caransebeșului, ca prin darul, mila și pacea lui Dumnezeu, să ai cele mai fericite clipe ale vieții în cârmuirea turmei și fericit să fii de câte ori vei zice: „Doamne, Doamne, caută din Cer și vezi și cercetează via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta și o desăvârșește pe ea“, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin.

Problema națională

— Răspuns la chestionarul ziarului „Curentul“ —

— 1934 —

1. Nu credeți oare că, în situația de astăzi, elementul autohton românesc se găsește într-o tot mai strivitoare inferioritate față de elementele minoritare, — fără a mai socoti pe străinii cari nu sunt cetățeni români?

Judecând situația de astăzi în lumina adevărului văzut prin prisma unui obiectiv suficient distanțat de pesimismul inerent subiectivității frământărilor de ficcare zi, găiesc riscată afirmația, că elementul autohton român s'ar găsi într-o tot mai strivitoare inferioritate, față de elementele minoritare. Este o reală inferioritate cu moșteniri vechi, dar nu se poate nega nici o schimbare în spre mai bine. E trist, că schimbarea aceasta înregistrează biruinți mult inferioare și mult prea încete față de ceea ce ar putea să fie pe lângă o politică mai românească, mai patriotică.

Și cauza o găiesc mai ales în faptul, că la noi prea s'a arătat până acum indiferență față de drepturile națiunii conducătoare. La noi, cum zicea I. C. Brătianu primejdia cea mare nu este că sunt câțiva răi, ci că sunt prea mulți indiferenți. Procesul așezării categoriilor sociale în statul întregit ne-au absorbit energiile, ne-au fărâmițat forțele și se avea în vedere mai mult principiul social-economic, iar cel național era neglijat, cum bunăoară pela graniți au fost improprietărite și unele elemente de mai puțină încredere, ori s'a dat prea puțină atenție granițelor.

E locul să adaug însă, că în nici un caz nu doresc Țării mele o politică de șovinism și prigoană contra minorităților, după modelul vechilor stăpâni ai Ardealului, deși nu doresc o trecere din extrema îndolenței și nepăsării de azi în cealaltă extremă, tot așa de primejdioasă.

2. Credeți că se poate organiza într-o țară o conducere politică devotată destinelor naționale, atunci când elita socială nu se recrutează din elemente majoritare?

Destinele naționale sunt sfinte, iar stătele naționale sunt columnele umanității. Națiunile sunt, după cuprinsul lor eterne în Dumnezeu, fiind o manifestare din spiritualitatea divină. Naționalitatea se poate desvolta până la cele mai înalte manifestări și aceasta desvoltare se face prin elita națiunii.

Că la un moment dat la noi în România, — precum am cetit în cartea conferențiarului universitar Iosif Gabrea: „Școala românească, structura și politica ei“, — dela 1921 până la 1932 școala a dat în învățământul superior Evrei de 5 ori mai mulți decât Români, este o anomalie dureroasă și va trebui să

avem o elită națională românească. România este un stat eminent *național*, zămislit din ideea, voința și sentimentul național, prin jertfa supremă a națiunii românești, *contra voinței elementelor minoritare*; deci numai o conducere politică, recrutată din elementele acestei majorități, se poate identifica cu interesele ei. Așa fiind, România va trăi numai până când va ști și va putea să-și păstreze caracterul de stat național. Ori ce amestec de elemente minoritare în conducerea politică ar duce, în chip fatal, spre pierderea caracterului național și de aci: spre prăbușirea actualului Românii.

3. Pentru a remedia aceste rele, ce anume soluțiuni propuneți?

I. Soluțiuni imediate: Eu preconizez înainte de toate reforma morală, fără de care cea politică nimic nu va putea face. Numai școala creștină va putea cu mijloacele pedagogiei creștine să dea vieții toată valoarea, înălțimea și amploarea. Vedem cum minoritarii se îngrădesc în biserică lor și școala lor biserică și se simt tari, iar noi în congrese de filozofie vrem să fundamentăm acțiunile omenești în mod științific și rațional, uitând sau neglijând rolul religiei. Va trebui să se dea un sprinț mai efectiv educației religioase-morale, ca să avem în corpul funcționaresc cel mai moral și mai de elită oameni. Când administrația va fi din toate punctele de vedere la înălțime, slujind interesele cetățenilor rapid, echitabil și just, noi vom câștiga prestigiu și vom atrage pe minoritari. Magistrați, profesori, ingineri, medici cari își vor armoniza puterile sufletești în slujba unei conștiințe împăcate cu sensul ultim al vieții; — vor ajuta mult. Minoritarii trebuie să simtă superioritatea noastră culturală, morală și intelectuală și vom isbuti. Avem doar atâtea personalități marcante, oameni superiori.

Acestora să li-se dea ocaze să acționeze și ei și atunci se impune pe al doilea plan schimbarea actualului sistem electoral, care înlătură multe forțe dela viața publică.

Actualul sistem electoral este izvorul multor concesiuni și prin aceasta dușman nebiruit al celor mai fundamentale principii de etică social-patriotică: familia, proprietatea. Nu-i aci locul unei analize comparative pentru diferitele sisteme; îmi concretizez însă părerea, că — pentru stările și interesele noastre românești — cel mai potrivit sistem electoral mi-se pare a fi cel *profesional*, (dar nu corporatismul) adică o repartitie proporțională de mandate *pe profesuni și regiuni*, cu un însemnat procent de avantaje în profitul tuturor foștilor luptători pentru cauza națională. Vom avea reprezentate interesele Țării în interesul subiectiv al cetățenilor și vor înceta definitiv durerile și dăunătoarele regionalisme de azi.

II. Soluții de viitor:

— Independența materială a preoților și învăța-

torilor, mai ales la sate, cu avantajele legale îndreptățite bisericii dominante.

— Inflințarea de școli „profesionale”, pe plăși, cu învățământ obligatoriu, pe o durată de unu sau doi ani, cu material de învățământ adaptat nevoilor economice locale. D. ex. într'un ținut păduresc, industria lemnului; într'un ținut fructifer, pomăritul și comerțul fructelor, etc.

— Pedepsă exemplară pentru cei vinovați de mită, abuz și alte penalități dăunătoare Statului și moralei publice.

4. Nu socotiți oare, că Statul român are astăzi datoria de a apăra printr'un sistem de legiuiri convergente elementele intelectuale ale națiunii majoritare?

Legiuiri în această direcție ar fi bune dacă ar fi ferite de abuzuri, menite să stimuleze răul. Viața-i luptă și în lupta aceasta înving cei vrednici; legiuirile ar strica dacă ar deschide avantaje „diplomelor”, atunci când este bine știut, că de cele mai multe ori o diplomă strălucită nu-i decât ecoul unei memorii cantitative înăscute, deci prea puțin meritul personal al celui lauriat, iar lenea și înșelămintea s'ar încuraja în dauna virtuților reale, pe cari le făurește numai lupta vieții.

5. Căci sunt legiuirile pe care D-stră le socotiți astăzi mai potrivite în acest scop?

Nici o legiuire, dar un cât mai des și cât mai înopinat control în toate oficiile publice, cu sancțiuni drastice contra paraziților; pentru cei vrednici vor fi atunci destule locuri.

6. Socotiți oare adaptată la nevoile națiunii noastre românești, actuala organizațiune a tuturilor treptelor învățământului dela noi?

Nu. Am copiat, fără să adaptăm propriilor noastre nevoi, potrivit situației în care ne găsim față de alte popoare.

7. Cum vedeți D-stră oare cea altă organizațiune a școlii, pentru realizarea unei selecțiuni de elemente cu suficiente garanții de disciplină intelectuală și morală în slujba intereselor permanente ale neamului românesc?

1. *Învățământul primar.*

Obligativitate și *gratuitate* (cărți, rechizite) timp de 5 ani școala primară în stat și doi ani școala regională din plasă (pomenită la „soluțiuni de viitor”).

2. *Învățământul secundar, inferior: gratuitate* pentru toată lumea. *Superior* gratuitate fiilor de învățători, preoți, ofițeri, magistrați, funcționari și plugari dacă învață bine.

3. *Învățământul universitar*: ajutor numai celor distinși prin creații proprii într'o anumită direcție.

† Grigorie

Scrisoare

către studenții arădani din București cu prilejul pomenirii mucenicilor naționali Horia, Cloșca și Crișan.

Regretând că nu pot fi de față la Sfânta Voastră prăznuire, țin Să Vă împărtășesc pe calea aceasta binecuvântările mele arhieresti. Prăznuind pe cei trei mari mucenici ai neamului, Horia, Cloșca și Crișan, dovediți că sunteți gata de avânturi spre a face parte din elita națiunii române și să fiți un val puternic în curgerea viitoare a fluviului nesfârșit al neamului românesc. Din inimă laud fondul Vostru sufletesc curat, lipsit de egoism, gata să se integreze în voința admirabil solidarizată și disciplinată a națiunii române.

În mitologia greacă se vorbește că în Frigia exista un râu cu numele Meandru, având mai multe alvii și curgând apa nu numai dela răsărit, spre apus, ci și dela apus spre răsărit. Prin iubirea D-Voastră de neam și de credință strămoșească veți face ca viitorul națiunii române, în opoziție cu acel râu mitologic, să curgă numai înainte.

Ajute-Vă Dumnezeu să deveniți cele mai mândre flori ale neamului nostru.

Arad, 14 Aprilie 1934.

† Grigorie

Episcopul Aradului

Instalarea P. S. Sale Episcopului Dr. Vasile Lăzărescu la Caransebeș.

Instalarea P. S. Sale Episcopului Vasile pe tronul vrednicilor săi înaintași Ioan Popasu, Nicolae Popea, Miron Cristea și Iosif Badescu, s'a făcut Duminecă în 15 Aprilie, cu o solemnitate impunătoare și în cadrul unor strălucite serbătoriri. În Caransebeș actul instalării a fost condus în calitate de mandatar mitropolitan, de P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie.

Noul Episcop Vasile a sosit la Arad dela Oradea, întovărășit de vre-o 20 de intelectuali Vineri seara. Peste noapte a poposit la Reședința noastră episcopescă, ca oaspe al P. S. Sale Episcopului nostru. Sâmbătă dimineața cu trenul de 8 oare P. S. Sa Episcopul Caransebeșului a plecat spre Timișoara. Pe peronul gării din Timișoara a fost așteptat de repre-

zentanții autorităților locale și o mulțime de intelectuali. A fost bineventat de d. prefect Dr. D. Nistor și de P. S. Sa Episcopul Pacha.

Dela gară s'a format un cortegiu de automobile până la biserica noastră din Fabric, unde a fost condus P. S. Sa. Aici părintele protopop Dr. Țucra a oficiat asistat de preoțimea Timișorei — un serviciu divin.

La ora 11 s'a servit o agapă la prefectura județului, iar la ora 1 și 20 minute noul Episcop al Caransebeșului a plecat spre reședința sa. Pe tot parcursul pe unde a trecut trenul cu înaltul prelat, populația eparhiei Caransebeșului l-a primit ca pe un adevărat părinte cu flori, cântări bisericești, preoții în ornate cu sf. evanghelie și sf. Cruce, au bineventat pe stăpânul lor.

La Lugos P. Sf. Sa a fost așteptat de autoritățile orașului și județului în frunte cu prefectul Curuțiu și primarul Birăescu. Corul lui Vidu a cântat Hristos a înviat. P. S. Sa Vasile, emoționat a mulțumit spunând că se va strădui să introducă în eparhia Caransebeșului un duh nou de viață creștinească.

La ora 5 P. S. Sa a sosit la Caransebeș unde a fost întâmpinat de întreg orașul în frunte cu primarul, Consiliul eparhial, Academia teologică și reprezentanții diferitelor instituții.

În aclamațiile mulțimei, noul Episcop urmat de un șir de trăsuri și căluseri a fost condus la sf. biserică, unde a fost bineventat de protopopul Ghidiu. S'a oficiat sf. Vecernie. Seara fanfarele și corurile din Caransebeș au dat P. S. Sale o serenadă. Aici a vorbit vicepreședintele Camerei Dr. Cornel Corneanu, arătând trecutul plin de slavă al episcopilor, cari au rezidat în Caransebeș, îndeamnă poporul bănățean să dorească P. S. Sale Episcopul Vasile, o păstorire plină de roade îmbelșugate. Episcopul Vasile a mulțumit din balconul episcopiei binecuvântând mulțimea de creștini.

Duminecă dimineața la ora nouă, s'a format o procesiune impunătoare care a condus pe înalții prelați la catedrală, dela reședința episcopescă. Sf. Liturgie a fost oficiată de P. S. Pa Episcopul nostru Grigorie, asistat de P. P. S. S. Lor Vasile al Caransebeșului și Andrei dela Oradea, asistați de un impunător număr de preoți.

La priceasnă D. Brădișteanu director general la Culte a cetit decretul regal despre confirmarea Episcopului Vasile. P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului în calitate de reprezentant al I. P.

S. Sale Mitropolitului Nicolae a rostit o frumoasă cuvântare pe care o publicăm în fruntea revistei.

*

Episcopul dr. Vasile, în cuvântarea de răspuns, după ce arată felul cum și-au înțeles, misiunea episcopii ortodocși de totdeauna, declară că își fixează ca stea călăuzitoare a activității sale o muncă îndoită spre a răspunde chemării și învrednicirii în noua slujbă, străduindu-se a păstra cu sfințenie tradiția. Consideră biserica strămoșească și ortodoxia factor de regenerare sufletească începând dela individ și familie, — și până la cele mai înalte forme ale vieții bisericești și de stat cu preponderent rol în opera de consolidare a patriei întregite și de conservare a ființei naționale. Face apoi un apel călduros membrilor clerului să-l secondeze în activitatea viitoare călăuziți de iubire părintească și dorul luminei. Promite că se va ocupa de reorganizarea pregătirii școlare și culturale a preoțimii din dieceza Caransebeșului și că va activa pentru o conlucrare armonioasă între credincioși și păstor. Termină cu pomenirea înaintașilor episcopi de scaun decedați, implorând harul Domnului pentru ca povățuit de spiritul lor să poată continua și desăvârși lucrul bun început de aceștia.

După terminarea acestei solemnități, a urmat în salonul palatului episcopal, recepția reprezentanților diferitelor eparhii și confesiuni, precum și a autorităților în ordinea de mai jos:

Arhiereul Andrei ca reprezentant al S. Sinod, dr. Stanca în numele episcopiei Cluj, dr. Ciuhandu în numele Asociației Clerului ortodox, Nistor reprezentantul mitropoliei Sibiu, dr. Vasca, dela Academia Teologică Cluj, protopopul Ghidiu în numele Consiliului eparhial Caransebeș, dr. Boroș dela episcopia greco-catolică din Lugoj, canonicul dr. Kayser dela episcopia catolică Timișoara. Episcopul le-a răspuns în parte la fiecare asigurându-l de bunele intenții călăuzitoare și de dorința unei conlucrări armonioase cu toate confesiunile pentru crearea atmosferei, de disciplină sufletească a locuitorilor din această dieceză. D. dr. C. Corneanu a adus salutul parlamentarilor, d. colonel Stolan omagiile armatei și d. dr. Labonțiu pe acelea ale magistraturei și președintelui Curții de Apel din Timișoara. Au mai vorbit apoi: dr. V. Curuțiu prefectul județului Severin, dr. Corneanu din partea societății Astra, prof. Sabin Evuțianu inspector general, preotul Nicolae Vulpe din comuna Jadanii comuna natală a episcopului, protopopul dr. Cloroianu din partea foștilor colegi de teologie, dr. Dimitrie Zgăvârdea președintele comunității de avere, dr. Novacescu primarul orașului Caransebeș, Ancușa în numele așezămintelor culturale, etc.

La orele trei a avut loc un banchet la restaurantul Pomul Verde, la care au toastat: P. S. Sa Grigorie, pt. M. S. Regele, Procuror General Lungulescu

Dr. Curuțiu, Dr. Mihai Gropșianu, arhiereul Mager' P. S. Sa. Dr. Lăzărescu etc., iar în piața Unirii s'a întins o masă tradițională populară pentru sătenii veniți din împrejurimi. La ora 5 a avut loc șezătoarea aranjată de Căminul Cultural în amfiteatrul liceului. Traian Doda, iar la orele 9 concertul catedralei de sub conducerea d-lui profesor Constantin Vlad.

Cuvinte rostite

la masa festivă, cu prilejul instalării Prea Sfințitului episcop Dr. Vasile al Caransebeșului, de către părintele Arhim. P. Morușca.

„Cela ce are mireasă, mire este: iar prietenul mirelui, care stă și-L ascultă pe El, cu bucurie se bucură de glasul mirelui” spunea odinioară înainte-mergătorul ucenicilor săi, când i-au adus vestea: „Cel ce era cu tine, pentru care tu ai mărturisit; ia-l El botează, și toți merg către Domnul” (Io. 3. 26, 29).

Îngăduie-mi Prea Sfințite, să dau glas bucuriei mele în acest ceas al strălucitului ospăț, de înaltă semnificație duhovnicească, în ziua când ai fost așezat pe scaunul de stăpânire al eparhiei Caransebeșului. Să fac mărturisire de bucuria prietenului din trecut, și respectuos de totdeauna, în conștiința vie că „nu poate omul lua nimic de nu va fi dat lui din cer” cum adeverea același înainte-mergător al Domnului.

Și să mă rog lui Dumnezeu și în aceasta clipă, cum ne vom ruga neîncetat la sfințele slujbe dela sf. noastră Mănăstire, unde și P. S. Ta ai făcut votul de umilință, ca să-ți slujască pedestal la înălțarea de acum și de unde îți aduc omagiile smeriților mei frați întru călugărie. Te vom pomeni de acum împreună cu înalții cărmuitori ai sfintei noastre Biserici, ca Domnul cerului și al pământului să-ți dăruiască din plin sănătate neturbată, să-ți poți închina toate puterile, toată energia sufletească marilor chemări pastorale, misiunare și de cărmuire administrativă, întru înălțarea în credință și viață religioasă a ortodoxilor creștini, din această de Dumnezeu păziită eparhie.

Căci, după cuvântul unui mare cugetător, numai „timpurile în care omenirea a fost pătrunsă de spiritul credinței, au fost de însemnătate statornică pentru istoria omenirii și au făcut epocă; iară vremurile în care a dominat necredința au fost nerodnice și au trecut fără a lăsa întipăriri mai adânci”.

Știu că vei păstori cu *autoritatea bunătății*, semnul distinctiv, al sufletelor alese, puterea, care apropie și pe cei mici și pe cei mari și le inspiră cultul datoriei și dragostea jertfelnică pentru binele de obște.

Iar bucuria și însuflețirea cu care te-au întâmpinat fiii duhovnicești, stăpâniți de nădejdea, „că-i vei paște pe ei, și-i vei povățui pe ei la izvoare de ape

vii și va șterge Dumnezeu toată lacrima dela ochii lor" — ca să mă exprim în cuvintele Apocalipsei (7, 17); — această însuflețire va inspira și sfințitorilor P. Sf. Tale, alipirea cu încredere, devotamentul sincer și jertfelnicia până la uitarea de sine. Căci ori cât de iscusit și destoinic ar fi un comandant, nu poate duce la isbândă lupta, lupta pentru înfrângerea răului și biruința binelui, fără sfințitori sinceri și fără devotați și înțelegători combatanți la fronturi.

Inchin păharul meu întru sănătatea Prea Sfinției Tale și în cinstea sfințitorilor și a împreunălucrătorilor în această vie a Domnului.

Intru mulți ani Stăpâne!

Românismul la umbra Crucii*).

*De Dr. Pompiliu Puticiu
referent județean.*

1768 de ani au trecut de atunci, de când un conducător al unei provincii romane, un pro-consul din împărăția lui Marc Aureliu, pe la anii 166 (161—180) d. Cr., pe timpul unor cumplite persecuțiuni asupra creștinilor, avuse următoarea încrucișare de cuvinte cu Pollicarp, bătrânul episcop al Smirnei, care fu tradus în fața pro-consulului spre judecare, tocmai într-o zi de Marea-vinere, pentru vina că era creștin.

— Fie-ți milă de vârsta ta, Pollicarpe, îi zise pro-consulul, — afurisește pe Cristos, și te voi elibera..

La ce, bătrânul Pollicarp răspunse cu multă blândețe: 86 de ani îi servesc Lui și nu mi-a făcut nedreptate, deci, cum să blastăm pe Regele meu care m'a mântuit?..

Atunci pro-consulul începu a-l amenința: Te arunc animalelor sălbatice, dacă nu te întorci; iar dacă disprețuiești animalele, te voi da focului să te mistuie!

La această amenințare, Pollicarp nu s'a cutremurat, ci răspunse limpede și liniștit: Tu mă ameninți cu focul, care arde numai o oră și se stânge, căci nu cunoști focul judecății viitoare... Dar, de ce întârzi? Fă, ce voești!..

„Și, Pollicarp fu osândit să fie ars de viu, ceea ce s'a și întâmplat în sâmbăta patimilor.

Dar, câți alți Pollicarpi nu-și sfârșiseră astfel viața, căci, în cei trei sute de ani de persecuțiune dela Nerone (54—68) până la Dioclețian (284—305), Crucea biruinții și a Credinței creștine ceru tot mai

*) Conferință ținută la 3 Aprilie a. c. în sala de recepțiuni a Prefecturii județului Arad, în ședința de inaugurare a seriei de conferințe culturale și profesionale a Asociației Funcționarilor Județeni. în prezența P. S. Sale Episcop Grigorie a d-lor dr. Ioan Ursu, primar al municipiului, Dr. Ioan Ciuca subprefect, președintele de onoare al asociației, dr. Silviu Moldovan, decanul baroului de avocați, și a unui numeros și select public de cărturari și funcționari din Arad.

mulți martiri și tot mai multe sacrificii. Acel ce își găsiseră lăcașul alinător la Cruce, unde mai aflară și adevăratul izvor al bunătății și dreptății divine și umane, au trebuit să cază pradă cruzimilor păgâne... Astfel trebui să moară moarte de martir, la Roma, apostolul Petru, la anul 67 sub Nerone, când fu răstignit cu capul în jos, și, în acelaș an, tot atunci, — la Roma i se tăie capul apostolului Pavell

La acest izvor al Crucii și-au alinat cei dintâi creștini durerile, pe cari trebuia să le sufere pentru credința lor primită dela Mântuitorul Iisus Cristos, pentru ca mai târziu, tot la acest izvor al Crucii să vie aproape întreaga omenire, și, de aici, dela acest izvor, să primească hrana sufletească și puterea necesară marilor realizări din cari s'a țesut istoria popoarelor creștine. În vremi grele, la acest izvor au găsit neamurile pământului, precum și neamul românesc, un loc de apărare, un tranșeu mereu crescând al mângâerii, de unde, ca dintr'un focar, se răspândi, mai târziu, știința și cultura umană. Numai așa se explică, de ce cei dintâi luminători ai popoarelor au fost apostolii și învățăcelii lor, și de ce, mai târziu, capii bisericilor și mănăstirilor.

De sigur, Vă veți fi întrebat, la venirea Domnilor Voastre la această modestă ședință culturală de slujbași publici, ce ar putea ascunde acest „izvor al Crucii“, și ce competență pot avea, nefiind eu slujbaș al altarului sfânt, de a Vă vorbi într'o chestiune care, în mod just, avea, dela început, toate aparențele religioase. Veți fi spus, că acest „izvor al Crucii“ este un subiect religios. Hotărât că da, dar el mai e și subiect național! Aceste două caractere esențiale ale acestui subiect ce-l vom trata ne-a îndemnat pe noi slujbașii publici dela această Prefectură de județ, ca tocmai în această săptămână a patimilor Mântuitorului să ne răscolim viața spirituală și să readucem la suprafață adevăratele sentimente naționale și creștinești, iar ca o mărturie a vremii, să ne lăpădăm de tot ce ar putea fi împotriva acestor sentimente. Iată, de aici rezultă competența noastră de astădată. Nu vorbește din mine, la această ședință culturală de modeste funcționari publici, omul de specialitate, și mai puțin omul cu pretenția de a Vă spune lucruri noi. Fac aici uz de cuvintele apostolului Petru: „Argint și aur eu nu am, iar ceea ce am Vă dau!“ Aș dori să Vă dau dovada sentimentului național și creștinesc al funcționarului public român!..

Așa, precum apostolii și învățăcelii lor își alinau setea de lumină și de adevăr la acel izvor al Crucii, — Cruce care, mai înainte obiect de răpunere de vieți „prin însuși Domnul s'a mărit“ și a devenit simbolul credinței creștinătății, ne-am adunat și noi în jurul acestui izvor, istoviți de setea de lumină și de adevăr, pentru că vrem lumină și tot mai multă lumină, vrem adevăr și tot mai mult adevăr, care să ne dea pute-

rea de a fvinge toate păcatele lumestii în exercițiul funcțiunilor noastre. Căci, numai așa, acest stat român și această națiune vor putea rezista cutremurilor mari ale istoriei de mâine, și, numai așa, având la temelia lor o organizațiune sănătoasă, cu sentiment creștinesc, vor putea reprezenta o forță morală întru netezirea conflictelor dintre poporul român și alte popoare ale lumii pământeștii

(Va urma)

Cerc religios în Iermata.

Postul sf. Paresimi este timpul de reculegere sufletească pentru marea sărbătoare a biruinței: învierea Fiului lui Dumnezeu. Preoțimea din protopopiatul Timișorii în frunte cu P. C. protopop Dr. Țucra în sesiunea de primăvară a acestui an au depus serioase stăruințe pentru trezirea sentimentului de căință și de curățenie sufletească, aranjând în fiecare Duminică a Paresimilor câte o misiune religioasă în comunele mai avizate la reînnoire sufletească. Duminica a patra a fost destinată micel parohii din Iermata.

În presară la Vecernie pâr. misionar tractual Tr. Barzu a mărturisit copiii, tinerimea adultă și credincioșii, predicându-le despre ispitele vieții și necesitatea mărturisirii.

Duminică la sf. Liturghie în absența Pâr. protopop a servit Pâr. Virgil Popovici din Mehala, Traian Barzu misionar tractual, Dobos parohul locului și diaconul Alex. Bocșan. La acest serviciu, care a impresionat credincioșii, a predicat Pâr. V. Popovici despre condițiunile mărturisirii adevărate și sincere.

După Vecernie s'a ținut ședința publică, la care pe lângă preoții amintiți a participat și P. C. Pâr. protopop Dr. Țucra, vorbind credincioșilor despre necesitatea de a se îngriji nu numai de hrana trupească, ci și de cea sufletească. Socotește că cu această ocaziune n'au fost toți la datorie, căci mulți au lipsit delă scaunul mărturisirii, dar are nădejde că până la sf. Paști își vor face toți datoria. Pâr. Barzu conferențiază apoi despre foloasele fondului milelor, pe care trebuie să-l sprijinească toți. Corul tinerimii a cântat câteva piese religioase, iar școlarii au declamat poezii și au predat două dialoge instructive. În sfârșit din partea Astei a vorbit Dl. Silviu Bejan dir. lic. C. D. Loga despre rolul femeii în răspândirea culturii, apoi folosul cărții și a bibliotecilor. Am văzut că străduințele noastre au aflat răsunet în inimile tuturor.

V. Popovici, paroh.

INFORMAȚIUNI.

Personale. P. Sf. Sa Episcopul nostru Grigorie a plecat Sâmbătă în 14 Aprilie a. c. la Caransebeș, pentru a participa și ca reprezentant a I. P. Sf. mitropolit Nicolae la instalarea noului episcop al Caransebeșului. De aici P. Sf. Sava pleacă la ședințele Sfântului Sinod și astfel, — fiind căz de forță majoră, — adunarea

generală a fondului preoțesc se va ține cu o săptămână mai târziu.

P. C. protopopi pot ridica dela Consiliul eparhial salariul preoțesc în bonuri de pe luna Decembrie 1931.

Act de caritate. Cu prilejul concertului simfonic al orchestrei regimentului de gardă al M. S. Regelui, concert ținut în Arad la 11 Martie 1934, s'a realizat un venit de câteva mii lei.

M. S. Regele a binevoit a dispune ca să se distribuie săracilor din Arad acest fond.

Potrivit acestui Înalt Ordin, domnul general Gheorghe Argeșeanu, Comandantul Diviziei 1 Cavalerie, a împărțit, domnișasa personal, aceste sume câtorva familii nevoiașe din Arad, în special femeii văduve cu mulți copii, cât și soldaților recunoscuți a avea greutăți familiare mai mari.

Ajutorul acesta, venit pe neașteptate, chiar în preajma sfințelor sărbători, a trezit, în sufletele celor ajutorați, vii sentimente de recunoștință față de cel, cari au binevoit a le veni în ajutor.

Fapta aceasta ar putea sluji ca un îndemn bun și pentru alții.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei Sat-chinez, în urma rezoluțiunii Ven. Consiliu Eparhial Nr. 2239/1934 se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele parohiale sunt:

1. Sesiunea parohială.
2. Casa parohială.
3. Stofele legate.
4. Birul parohial răscumpărat, conform deciziei Ven. Consiliu eparhial Nr. 2239/1934, cu folosința alor 3 jugh. pământ bisericesc.
5. Intregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia este de clasa I. (prima).

Alesul va predica regulat și va catehiza elevii școalelor primare din loc, fără nici o remunerație din partea parohiei.

Impozitele după venitele parohiale cad în sarcina celui ales.

Recursele, ajustate cu documentele necesare și adresate Consiliului parohial ort. rom. din Sat-chinez, se vor înainta în termenul concursului Oficiului protopopesco ort. rom. din Vinga, iar reflectanții se vor prezenta — observând dispozițiile §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii — în sf. biserică din Sat-chinez, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratorie.

Sat-chinez, la 10 Aprilie 1934.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: Sava Tr. Seculin protopop.

—□—

1-3

